TURUN YLIOPISTO
Kasvatustieteiden tiedekunta

Opettajien erikoistumiskoulutus: Kouluhyvinvointi 60 op

Opetussuunnitelma 2020–2021

Koulutus toteuttaa Valtioneuvoston asetuksessa 1439/2014 määriteltyjä erikoistumiskoulutuksen yleisiä tavoitteita. Koulutuksen yleisenä tavoitteena on hyödyntää tutkimustietoa ja evidenssiin pohjautuvia malleja, jotka ovat erilaisten opetuskäytänteiden ja koulun kehittämistoimenpiteiden taustalla.

Erikoistumiskoulutuksen suorittanut on kouluhyvinvoinnin asiantuntija, joka osaa tunnistaa ja arvioida hyvinvointiin vaikuttavia osallisuuteen ja eriarvoistumiseen liittyviä kehityksellisiä mekanismeja. Hänellä on laaja-alaiset valmiudet tukea lasten ja nuorten oppimista ja hyvinvointia erilaisissa kasvatus- ja opetusyhteisöissä. Lisäksi hän osaa toimia kotien, eri ammattilaisten ja hallinnon tasojen verkostomaisessa yhteistyössä sekä kehittää tätä yhteistyötä edelleen. Opettajien erikoistumiskoulutuksessa hankittu tieto ja osaaminen hyödyntävät näin koko työyhteisöä.

Erikoistumiskoulutuksen suorittaminen

Kouluhyvinvoinnin erikoistumiskoulutus on suunniteltu suoritettavaksi työn ohessa. Kestoltaan koulutus on noin 1,5 vuotta. Opetus koostuu mm. asiantuntijoiden pitämistä luennoista, lähipäivistä, vierailuista, työpajoista sekä moniammatillisesta työskentelystä koulun muiden hyvinvoinnin asiantuntijoiden kanssa ja itsenäisestä työskentelystä. Koulutukseen liittyvien opintojen yksityiskohtaiset sisällöt, toteutustavat ja aikataulut julkaistaan opettajien erikoistumiskoulutuksen verkkosivulla www.utu.fi/ope-erko. Koulutuksessa laaditaan jokaiselle henkilökohtainen opintosuunnitelma (hops).

Erikoistumiskoulutukseen sisältyvät opintokokonaisuudet ja niiden osaamistavoitteet

1. Oppimisen ja hyvinvoinnin tukemisen mahdollisuudet ja menetelmät 13 op

   1.1 Oppiminen ja osallisuus kouluhyvinvoinnin perustana 4 op
   1.2 Psykososiaalisen hyvinvoinnin yksilö-, perhe- ja koulutason mekanismit 4 op
   1.3 Hyvinvoinnin ja oppimisen tukemisen haasteet, mahdollisuudet ja menetelmät 5 op

   Opintokokonaisuuden suoritettuaan erikoistuvalla opettajalla on
   - laaja-alainen ymmärrys oppilaiden ja työyhteisön oppimisen, osallisuuden ja vuorovaikutusosaamisen tukemisesta ja vahvistamisesta
   - valmius suunnitella ja toteuttaa oppilaiden psykososiaalista hyvinvointia ja osallisuutta tukevia sekä eriarvoistumista vähentäviä opetusjärjestelyitä ja muita käytännön toimenpiteitä
   - valmius soveltaa yksilöiden ja koko kouluyhteisön hyvinvointia tukevia menetelmiä ja materiaaleja koulun arjessa

   Vastuuhenkilöt: yliopistonlehtorit Tiina Annevirta ja Jaanet Salminen sekä professori Niina Junttila

2. Hyvinvointi koulun toimintakulttuurissa 14 op

2.1 Yhteistyö, osallisuus ja ohjaustaito opettajan työssä 5 op
2.2 Kouluyhteisön vuorovaikutukselliset taidot ja yhteinen työskentely koulussa 5 op
2.3 Yhteistyö ja vuorovaikutus kodin sekä koulua ympäröivien yhteisöjen ja asiantuntijoiden kanssa 4 op

Opintokokonaisuuden suoritettuaan erikoistuvalla opettajalla on
- laaja-alaista tietoa ja taitoa koulun moniammatillisen ja monitoimijaisen yhteistyön mahdollisuuksista oppilaan hyvinvoinnin ja oppimisen edistämiseksi
- taitoa kehittää kodin osallisuutta sekä kodin ja koulun kasvatuskumppanuutta lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukemiseksi
- taitoa ohjata koulun ja kuntatason ammattilaisten ja yhteisöjen toimijuutta kouluhyvinvointia vahvistavaksi

Vastuuhenkilöt: yliopistonlehtorit Jaanet Salminen ja Tiina Annevirta

3. Koulutusjärjestelmä ja hyvinvointi 9 op

3.1 Kouluhyvinvoinnin yhteiskunnalliset ja poliittiset perustat 4 op
3.2 Kouluhyvinvoinnin rakenteet ja niitä ohjaavat säädökset 5 op

Opintokokonaisuuden suoritettuaan erikoistuvalla opettajalla on
- ymmärrys suomalaisesta koulutuspolitiikasta ja koulutusjärjestelmästä, erityisesti niiden merkityksestä ja mahdollisuuksista koulutuksellisen tasa-arvon edistämisessä sekä sosiaalisen eriarvoisuuden ja syrjäytymisen ehkäisyssä
- valmius tunnistaa ja arvioida kouluhyvinvointiin vaikuttavia, erityisesti osallisuuteen ja eriarvoistumiseen liittyviä kehitysuria koulussa ja laajemmin yhteiskunnassa
- ymmärrys ajankohtaisista opetusta säätelevistä ja kouluhyvinvointia linjaavista valtakunnallisista ja kansainvälisistä asiakirjoista, kehittämisohjelmista ja sopimuksista
- taito ohjata koulun ja kuntatason toimintakulttuureja sekä kehittää opetussuunnitelmia ja oppilashuoltoa kouluhyvinvointia vahvistaen

Vastuuhenkilöt: professori Tero Järvinen sekä yliopistonlehtorit Tiina Annevirta ja Jaanet Salminen

4. Turvallinen, hyvinvoiva ja terveellinen koulu 4 op

Opintojakson tavoitteena on täydentää tai syventää erikoistujan omaa kouluhyvinvointiosaamista hänen omien kiinnostuksen kohteidensa suunnassa joko koulu- tai kuntatasolla. Tarkemmasta aiheesta sovitaan jokaisen erikoistujan kanssa erikseen. Opintokokonaisuus voidaan toteuttaa joko teoreettisena tai käytännöllisempänä työskentelynä.

Vastuuhenkilöt: yliopistonlehtorit Jaanet Salminen ja Tiina Annevirta

5. Kehittämishanke 20 op

   Kehittämishankkeen toteuttamisesta sovitaan jokaisen erikoistujan kanssa erikseen koulutuksen alkupuolella. Kehittämishanke yhdistää teorian ja kirjallisuuden kautta opittuja asioita autenttisten oppimisympäristöjen ongelmiin, haasteisiin ja kehittämistoimiin. Työskentelyn painopiste on ennen kaikkea toiminnassa, jolloin tavoitteena on luoda uudenlaisia toimivia käytänteitä sekä toimintamalleja kouluhyvinvoinnin vahvistamiseksi. Erikoistumiskoulutuksen ja kehittämishankkeiden tavoitteena on luoda myös pysyviä asiantuntijaverkostoja ja kouluhyvinvointia tukevia rakenteita osaksi koulujen ja kuntien toimintaa.

   Vastuuhenkilöt: yliopistonlehtorit Tiina Annevirta ja Jaanet Salminen

Asiantuntemuksen osoittaminen erikoistumiskoulutuksessa

Arvioinnissa noudatetaan opetussuunnitelmassa määriteltyjä kriteereitä siten, että erikoistumiskoulutuksen suorittaneet osoittavat saavuttaneensa edellä määritellyt koulutuksen osaamistavoitteet. Asiantuntijuuden kehittymisen arvioinnissa käytetään hyväksi erikoistumiskoulutuksen aikaisten osasuoritusten arviointia, kehittämishankkeen vertaisarviointia ja työelämän asiantuntemusta edustavan raadin suorittamaa loppuhaastattelua.

Osaamisen osoittaminen loppuhaastatteluun osallistumalla

- Keskeisin sisältö: Koulutuksen kuluessa pyritään opettaja-asiantuntijuuden profiloitumiseen ja kumuloitumiseen. Tavoitteena on syventää erikoistujan tietämystä jatkuvan sanallisen arvioinnin, reflektion ja eri suunnista tulevan palautteen avulla. Loppuhaastattelussa arvioidaan, miten tämä erikoistujan asiantuntijaosaaminen on kehittynyt.

- Toteutusmuoto: Loppuhaastattelun toteuttaa tarkoitusta varten valittu raati, jossa on akateemisten toimijoiden ohella työelämän edustus. Erikoistuja voi osallistua loppuhaastatteluun, kun akateeminen ohjaaja on hyväksynyt hänen kehittämishankkeensa ja hän on suorittanut vaadittavan määrän opintopisteitä.

- Loppuhaastattelun arviointi on sanallinen (hylätty, hyväksytty).